

REPUBLIKA SLOVENIJA
SLUŽBA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA RAZVOJ
IN EVROPSKO KOHEZIJSKO POLITIKO

AKCIJSKI NAČRT

VSEBINA

Splošne informacije	3
Kontekst politik	4
Podrobnejši opis predvidenih ukrepov.....	4
I. Aktivnost 1 – Boljša usklajenost pravnega okvirja na področjih, ki urejajo vprašanje odpadkov in stranskih proizvodov	4
Ozadje.....	4
Akcija/ukrep	5
Vključeni deležniki.....	5
Časovni okvir	6
Stroški.....	6
Viri financiranja	6
II. Aktivnost 2 – Vzpostavitev ustreznih cenovnih signalov za prehod v krožno gospodarstvo	7
Ozadje.....	7
Akcija/ukrep	7
Vključeni deležniki.....	8
Časovni okvir	8
Stroški.....	8
Viri financiranja	8
III. Aktivnost 3 – Krepitev podpornega okolja in oblikovanje ukrepov za podjetja na področju krožnega gospodarstva	9
Ozadje.....	9
Akcija/ukrep	10
Vključeni deležniki.....	12
Časovni okvir	12
Stroški.....	12
Viri financiranja	12
IV. Aktivnost 4 – Nizka raven znanja in razumevanja načel krožnega gospodarstva in trajnostnega razvoja v državni upravi	13
Ozadje.....	13
Akcija/ukrep	13
Vključeni deležniki.....	13
Časovni okvir	14
Stroški.....	14
Viri financiranja	14

SPLOŠNE INFORMACIJE

Projekt:

RETRACE – A Systemic Approach for Regions Transitioning towards a Circular Economy

Vodilni partner projekta Retrace je Univerza Politecnico iz Torina, ki se uvršča med glavne akterje na področju razvoja pristopa systemskega oblikovanja. Pristop, ki v Sloveniji morda še ni toliko poznan, stremi k oblikovanju kompleksnih trajnostnih proizvodnih sistemov, kjer so tokovi surovin in energije oblikovani na način, da so odpadki proizvodnje posameznega izdelka materialni vir za nove produkte. Da pa bi optimizirali uporabo odpadkov, so potrebne medsebojno povezane proizvodne verige na posameznih območjih. Takšen model gospodarstva namreč ustvarja povezane skupnosti, ki se zavedajo pomembnosti tokov surovin in energije na njihovem ozemlju.

Glavni cilj projekta je spodbuditi uporabo systemskega oblikovanja kot metode, ki pomaga regionalnim in lokalnim politikam pri prehodu v krožno gospodarstvo.

Na podlagi celostne analize smo v Sloveniji identificirali nekaj ključnih vrzeli, ki ovirajo hitrejši prehod v krožno gospodarstvo, v dobrih praksah, ki smo jih spoznali na sedmih medregijskih študijskih obiskih, pa smo iskali navdih za oblikovanje ustreznih ukrepov, ki bodo pomagali pri odstranjevanju identificiranih ovir. Rezultat tega procesa, v katerem so sodelovali številni deležniki, je pričujoči akcijski načrt.

Program:

Interreg Europe

Partnerska organizacija:

Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politika

Država:

Slovenija
NUTS 2 regija

Kontaktna oseba:

Marjana Dermelj
e-naslov: marjana.dermelj@gov.si
tel: +386 1 400 3397

KONTEKST POLITIK

Akcijski načrt bo prispeval k:

- programu vlaganj za rast in delovna mesta,
 - programu Evropskega teritorialnega sodelovanja,
 - drugim instrumentom regionalnih politik,
 - Instrumenti politik, ki jih načrt naslavlja:
-
- Operativni program za izvajanje evropske kohezijske politike 2014–2020 (v nadaljevanju OP),
 - Slovenska strategija pametne specializacije (v nadaljevanju S4).
 - uresničevanju ciljev Strategije razvoja Slovenije

PODROBNEJŠI OPIS PREDVIDENIH UKREPOV

I. AKTIVNOST 1 – BOLJŠA USKLAJENOST PRAVNEGA OKVIRJA NA PODROČJIH, KI UREJAJO VPRAŠANJE ODPADKOV IN STRANSKIH PROIZVODOV

OZADJE

Eden od ključnih gradnikov prehoda v krožno gospodarstvo je uporaba odpadkov kot novih vhodnih surovin v proizvodnih procesih. Koristi takega pristopa so dvojne. Na eni strani s tem valoriziramo odpadke, spodbujamo nove poslovne modele in pomagamo pri diverzificiranju podjetniške dejavnosti, na drugi pa lahko na ta način ustvarjeno dodano vrednost odpadkov ohranjamo v regiji oziroma teritoriju.

Ustrezni pravni okvir je pri tem ključnega pomena. Zakonodaja se mora ustrezno prilagajati in spodbujati možnost uporabe (novih) odpadkov. Pri tem je potrebno upoštevati specifične vidike, ki vplivajo na kakovost materialov (npr. zdravstveni vidik). Pomemben dejavnik za boljše izvajanje zakonodaje je tudi vzpostavitev ustreznega dialoga med deležniki, predvsem podjetji in regulatorji ter tudi nevladnimi organizacijami.

Izzivov pri vzpostavljanju trga sekundarnih surovin je več. Poleg ustreznih cenovnih signalov so pomembni tudi vprašanje zadostnih količin, stalnost masnih tokov ter kakovost materialov in njihova reciklabilnost, ki vstopajo na trg sekundarnih surovin.

Primer dobre prakse na tem področju je škotska agencija za varovanje okolja - *The Scottish Environment Protection Agency* (SEPA). SEPA podjetjem pomaga pri lažjem razumevanju njihove okoljske odgovornosti, spoštovanju predpisov in preseganju minimalnih zakonskih zahtev. Eden od takšnih načinov je spletna stran *NetRegs*, pri kateri gre za partnerstvo med okoljskima agencijama severne Irske in SEPA. Na spletni strani so za mala in srednja podjetja na voljo brezplačne informacije in nasveti o veljavnih okoljskih predpisih, orodja za izobraževanje in samoocenjevanje. SEPA v

partnerstvu z drugimi institucijami (npr. *Zero Waste Scotland*) sodeluje tudi pri izvajanju škotske strategije za krožno gospodarstvo.

V okviru priprave t. i. celovite diagnoze teritorija in v razpravah z deležniki smo ugotovili, da je v slovenski zakonodaji, ki ureja odpadke in opredeljuje njihovo rabo kot sekundarnih surovin, precej raznolikega tolmačenja. Poleg tega imajo različne skupine deležnikov nasprotujoča si pričakovanja, ko gre za vprašanja možne uporabe odpadkov kot sekundarnih surovin. Ključ do uspeha je vzpostavitev boljšega dialoga med deležniki na strani podjetij in tistimi, ki so skrbniki varstvenih režimov (okolje, zdravje).

Primer SEPA kaže, da je tak dialog mogoče vzpostaviti, in da se na tak način izboljšajo odnosi med deležniki, kar posledično prispeva k boljšemu izvajanju okoljske zakonodaje in k višji snovni učinkovitosti.

AKCIJA/UKREP

Izhajajoč iz pristopa, ki ga uporablja SEPA pri svojem delu, in na podlagi analize stanja v Sloveniji bomo oblikovali platformo za dialog, v okviru katere bomo:

- povabili predstavnike gospodarstva (Gospodarska zbornica Slovenije, Obrtna zbornica Slovenije) k pripravi seznama (določenih) sekundarnih surovin, ki jih je po mnenju podjetij mogoče valorizirati. K sodelovanju bomo povabili tudi deležnike iz nevladnega sektorja in lokalnih skupnosti, da predlagajo odpadne vire, ki bi jih bilo mogoče uporabiti pri zapiranju snovnih zank (npr. odpadna voda);
- na podlagi pridobljenih podatkov organizirali serijo srečanj med različnimi deležniki z namenom, da preverimo, ali/katere od odpadkov iz seznama:
 - bi bilo mogoče uporabiti oziroma valorizirati kot surovine, upoštevajoč obstoječe predpise;
 - ni mogoče uporabiti/valorizirati zaradi tveganj za zdravje in okolje in/ali zaradi tehničnih razlogov;
 - bi bilo mogoče uporabiti/valorizirati, vendar so za to potrebne spremembe predpisov. V takih primerih bomo identificirali predpise, ki jih je treba spremeniti in določili roke, v katerih bomo na multideležniški način pripravili spremembe;
 - Slednje bomo navezali tudi na prenos novega paketa EU za ravnanje z odpadki v slovenski pravni red.

VKLJUČENI DELEŽNIKI

Služba za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, Ministrstvo za okolje in prostor, Agencija RS za okolje, Ministrstvo za zdravje, Nacionalni inštitut za zdravje, izobraževalne institucije, Gospodarska zbornica Slovenije, Obrtna zbornica Slovenije Univerza v Ljubljani (Zdravstvena fakulteta, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo) in drugi predstavniki relevantnih deležnikov, ki so v procesu priprave tega akcijskega načrta izkazali interes za sodelovanje. Delo bomo, kjer bo to relevantno in smiselno, povezali/navezali na delo Partnerstva za zeleno gospodarstvo, ki ga vodi Kabinet predsednika vlade, in Delovne skupine za krožno gospodarstvo, ki jo vodi Ministrstvo za okolje in prostor.

Nosilec naloge: Služba za razvoj in evropsko kohezijsko politiko

Število dni potrebnih za izvedbo naloge: za posamezno srečanje bomo potrebovali okvirno šest dni, skupaj 24 dni.

ČASOVNI OKVIR

1. april 2018 – stalna naloga

STROŠKI

V obdobju 1. april 2018–31. marec 2020 bodo stroški za izvedbo dejavnosti akcijskega načrta povezani z organizacijo srečanj z deležniki. Okvirna skupna višina predvidenih stroškov: 1.000 evrov.

VIRI FINANCIRANJA

Finančna sredstva so zagotovljena iz naslova projekta Retrace.

II. AKTIVNOST 2 – VZPOSTAVITEV USTREZNIH CENOVNIH SIGNALOV ZA PREHOD V KROŽNO GOSPODARSTVO

OZADJE

Vzpostavitev pravih cenovnih signalov za spodbujanje rabe sekundarnih materialov je delno povezana z aktivnostjo št. 1. Tudi v tem primeru navdih za oblikovanje rešitev izhaja iz primera dobre prakse SEPA. Na Škotskem so uvedli davek na odlaganje odpadkov, ki nadaljuje tradicijo Velike Britanije, kjer so to dajatev uvedli leta 1996 z namenom, da se količina odloženih odpadkov zmanjša, in da se nastali odpadki bolje valorizirajo. Škotski davek na odlaganje odpadkov je skladen z škotskim načrtom za ničelne odpadke. Statistika na Škotskem kaže povezavo med dvigom davka in zmanjševanjem količin odpadkov. Leta 2017 so oblikovali tudi t.i. *The Scottish Landfill Communities Fund* (SLCF), ki je povezan z davkom na odlaganje odpadkov in je namenjen upravljavcem odlagališč, da s temi sredstvi podprejo izvajanje okoljskih projektov v lokalnih skupnostih.

Primer dobre prakse na tem področju je podjetje Rhinoprofil, ki kaže, da lahko primerno urejeno področje podaljšane odgovornosti proizvajalca spodbudi rabo sekundarnih surovin.

AKCIJA/UKREP

Na podlagi predstavljenega primera dobre prakse bomo:

- relevantnim resorjem in deležnikom predstavili rešitev, ki so jo uvedli na Škotskem (in v celi Veliki Britaniji). Gre za srednjeročno eskalacijsko lestvico sprememb davka za odlaganje odpadkov. To bi bil zanimiv pristop tudi v Sloveniji (ne le za odlaganje odpadkov, ampak tudi za druge vrste okoljskih dajatev, npr. cena vode, itd.). Na ta način bi namreč lahko izboljšali predvidljivost za podjetja, ki bi glede na predvideno naraščanje stroškov začela izvajati določene ukrepe za dolgoročno znižanje stroškov za odlaganje odpadkov, itd.
- Vzporedno s tem bomo pripravili analizo učinkovitosti trenutnega sistema v Sloveniji in na podlagi primerjave obeh pristopov/rešitev pripravili morebitne predloge za spremembo obstoječega sistema plačevanja okoljske dajatve za odlaganje odpadkov. Pri tem bo pozornost namenjena tudi predstavitvi drugih zanimivih/uspešnih primerov za zmanjševanje količin nastalih komunalnih odpadkov in spodbujanje uporabe sekundarnih surovin in pa rešitvam, ki bodo zagotovile, da se zaradi morebitnega dviga cen za odlaganje odpadkov ne bo še poslabšala problematika divjih odlagališč.
- v kontekstu razprav identificirali tudi druge možne spodbude za rabo sekundarnih surovin in izdelkov iz sekundarnih/recikliranih materialov (npr. izboljšanje EU kazalnikov za Vodni odtis mest, ki vključujejo odpadke in infrastrukturo).
- pregledali, ali je mogoče sistem razširjene odgovornosti proizvajalca preoblikovati na način, da bo bolj(e) spodbujal učinkovito rabo virov oziroma vzpostavitev trga sekundarnih surovin. V ta namen bomo iskali sinergije s projekti, katerih cilj je spodbuditi in uveljaviti koncept razširjene odgovornosti proizvajalca (npr. *MOVECO*).

VKLJUČENI DELEŽNIKI

Služba za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, Ministrstvo za finance, Ministrstvo za okolje in prostor, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, Ministrstvo za javno upravo, Gospodarska zbornica Slovenije, Obrtna zbornica Slovenije, Univerza v Ljubljani (Zdravstvena fakulteta, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo) in drugi predstavniki relevantnih deležnikov, ki so v procesu priprave tega akcijskega načrta izkazali interes za sodelovanje. Delo bomo, kjer bo to relevantno in smiselno, povezali/navezali na delo Delovne skupine za krožno gospodarstvo, ki jo vodi Ministrstvo za okolje in prostor.

Nosilec naloge: Služba za razvoj in evropsko kohezijsko politiko. Število dni potrebnih za izvedbo naloge: okvirno deset dni.

ČASOVNI OKVIR

1. april 2018 – stalna naloga

STROŠKI

Za izvajanje tega ukrepa niso predvideni nobeni izdatki.

VIRI FINANCIRANJA

Ni relevantno

III. AKTIVNOST 3 – KREPITEV PODPORNEGA OKOLJA IN OBLIKOVANJE UKREPOV ZA PODJETJA NA PODROČJU KROŽNEGA GOSPODARSTVA

OZADJE

Ustrezno podporno okolje je eden od ključnih omogočevalcev prehoda podjetij v krožne poslovne modele. S tega vidika so predvsem ranljiva mikro podjetja in MSP, saj pogosto nimajo resursov in kapacitet, da bi pridobila ustrezno znanje za razvoj novih izdelkov, storitev ali poslovnih modelov. V procesu izvajanja projekta Retarce smo identificirali precejšnje število primerov dobrih praks, predvsem v okviru študijskih obiskov na Nizozemskem in na Škotskem, ki kažejo, kako je mogoče oblikovati ustrezno podporno okolje za prehod podjetij v krožno gospodarstvo. Seznanili smo se z delovanjem specializiranih središč, kot je *Zero Waste Scotland* (ZWS), ki vključuje praktično, tehnično in finančno podporo MSP-jem. Leta 2017 je škotska vlada oblikovala sklad *The Circular Economy Investment Fund* ki ga upravljata ZWS in *Scottish Enterprise Fund*. Podjetjem je na voljo 18 milijonov britanskih funtov, višina podpore pa znaša med 50.000 in milijonom britanskih funtov. Sredstva so namenjena predvsem investicijskim izdatkom (*capital expenditure*), poleg tega pa ZWS podjetjem preko enote za podporo krožnemu gospodarstvu (*Circular Economy Business Support Service*) nudi tudi strokovno pomoč. *Scottish Institute for Remanufacture* dodatno nudi tudi podporo večjim podjetjem na področju izkoriščanja potencialov ponovne predelave (*remanufacturing*).

Škotski pristop je bolj od nizozemskega podoben slovenskemu. Na Nizozemskem so identificirani primeri dobrih praks pretežno zasebnega značaja. Izrazita značilnost nizozemskih primerov je povezovanje različnih akterjev (podjetij, zagonskih podjetij, korporacij, nevladnih organizacij in institucij znanja). Še posebej zanimiv je projekt *Circular Valley*. Njegov cilj je omogočiti celovit dostop vseh deležnikov do kapitala, orodij in metod. S tem namenom v *Circular Valley* nudijo možnost razvoja kompetenc, podporo pri mreženju, izkušnje in tehnike za to, da podjetja postanejo/preidejo v (bolj) krožne modele. Drug zanimiv pristop je bil predstavljen v primeru *Blue City 100*, ki ima odprt razpis za podjetja, ki želijo razvijati ideje na temo krožnega in/ali modrega gospodarstva ter jim v razgovorih pomagajo ovrednotiti potencial njihovih idej.

Za prehod v krožno gospodarstvo je ključno tudi povezovanje razvojno-raziskovalnih institucij (RRI) in podjetij. Na ta način lahko podjetja bodisi individualno bodisi v sistemu verig vrednosti izboljšajo svojo konkurenčnost. Kar nekaj primerov dobrih praks, ki smo jih identificirali na študijskih obiskih v Italiji, Baskiji in na Škotskem je vsebovalo zanimive pristope. V okviru obiskov v Italiji in Baskiji smo spoznali, kako lahko RRI pomagajo pri oblikovanju novih izdelkov glede na potrebe uporabnikov, izhajajoč iz potenciala teritorija, ter na kakšen način je mogoče valorizirati odpadke (npr. Lavazza, Agri industira, GaXure, ProduktOn). Na drugi strani so bili zanimivi projekti, katerih cilj je povečati tržno vrednost akademskih raziskav (IBIOIC). Poleg tega so za vzpostavljanje krožnih gospodarskih modelov izjemnega pomena tudi vzvodi, kot sta zeleno javno naročanje in javno-zasebno partnerstvo. Dober primer je nizozemski pristop pri nakupu pametnih števecov za merjenje porabe električne energije, ki jih je za nizozemsko vlado izdelalo slovensko podjetje Iskraemeco Ključna pogoja naročila sta bila okoljska sprejemljivost in upoštevanje načela pravične trgovine, ki je pripomoglo k dvigu transparentnosti dobavne verige.

Poleg vpogledov, ki smo jih pridobili v času študijskih obiskov, se v Sloveniji potreba po vzpostavitvi sistemskega pristopa k izgradnji podpornega okolja za prehod MSP v krožno gospodarstvo kaže tudi na podlagi naslednjih podatkov:

- Slovenija je na področju snovne produktivnosti (podatek iz leta 2016) pod povprečjem EU (SI: 84, indeks EU28: 100)¹,
- Eco innovation scoreboard (2016), kompozitni kazalnik, ki meri rezultate na petih področjih, je Slovenijo leta 2016 uvrstil rahlo nad povprečje EU28 (SI: 104, indeks EU 28: 100). Pri komponenti, ki meri doseganje rezultatov na področju snovne učinkovitosti, je bila Slovenija močno pod povprečjem (SI: 85, indeks EU 28: 100)²,
- SMEs, Resource Efficiency and Green Markets (Raziskava Eurobarometer, september 2017)³ kaže, da so slovenska MSP na večini področij, relevantnih za učinkovito rabo virov, manj dejavna od povprečja EU. Podjetja v Sloveniji si bolj od povprečja EU želijo dostop do subvencij, svetovanja na področju učinkovitosti ravnanja z viri in predstavitev novih tehnologij/procesov za izboljšanje učinkovite rabe virov. Med podjetji, ki so bila vključena v raziskavo, jih enak delež kot je povprečje EU (63 odstotkov) ne ponuja »zelenih« izdelkov/storitev.

AKCIJA/UKREP

Identificirani primeri dobrih praks lahko pripomorejo h krepitvi obstoječega podpornega okolja v Sloveniji na področjih, ki podpirajo prehod v krožno gospodarstvo (npr. eko dizajn, eko inovacije, sistemsko oblikovanje itd.). Podporno okolje v Sloveniji je trenutno šibko, se pa s spodbudam v trenutni finančni perspektivi določeni segmenti tega podpornega okolja preoblikujejo oziroma vzpostavljajo na novo.

Ukrep za krepitev podpornega okolja:

- Priprava krajšega izobraževalnega paketa o ključnih elementih krožnega gospodarstva in poslovnih priložnostih, ki jih prehod omogoča. Paket bomo ponudili izbranim izvajalcem projekta SPOT – regije, da jo vključijo v projektni sklop, ki se nanaša na izobraževanje in usposabljanje mikro podjetij in MSP. Skupaj s SPOT bo v vsaki regiji izvedeno eno predavanje za podjetja o koristih prehoda v krožno gospodarstvo.
- Pomembno bo začeti tudi s povezovanjem podpornega okolja na področju (krožnega) gospodarstva in na področju oblikovanja, pri čemer bo treba smiselno upoštevati specifične potrebe, ki jih imajo B2B in B2C podjetja in krepiti kompetence za preobrazbo B2B podjetij v B2C.
- Pri pripravi in diseminaciji vsebin bomo smiselno vključili tudi druge relevantne akterje (npr. SRIP Mreže za prehod v krožno gospodarstvo, platformo CircularChange, Kompetenčni center za krožno gospodarstvo, platformo e-simbioza).

¹ http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Resource_productivity_GDP_and_DMC_by_country_2016.png

² https://ec.europa.eu/environment/ecoap/indicators/index_en

³ <http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/survey/getsurveydetail/instruments/flash/surveyky/2151>

- Skupaj s Centrom za kreativnost bomo:
 - oblikovali sklop izobraževanj z različnih področij (C2C, industrijska simbioza, sistemsko oblikovanje, eko dizajn, eko inovacije, itd.), ki so pomembna za prehod v krožno gospodarstvo in
 - identificirali izzive na področju krožnega gospodarstva in v moderiranih razpravah med različnimi deležniki sodelovali pri iskanju inovativnih rešitev. Ob tem želimo za povezovanje deležnikov uporabiti že obstoječe platforme, kot so Partnerstvo za zeleno gospodarstvo, SRIP Mreže za prehod v krožno gospodarstvo, Circular Change, e-simbioza in APPLAUSE projekt.
- Analiza možnosti za vzpostavitev posebne nagrade v okviru obstoječih programov za izdelke, ki so oblikovani v skladu z načeli, ki podpirajo prehod v krožno gospodarstvo.

Ukrep za podporo podjetjem pri prehodu v krožno gospodarstvo:

- Sodelovali bomo z relevantnimi ministrstvi pri pripravi novih podpornih mehanizmov za prehod v krožno gospodarstvo v okviru obstoječih skladov (Slovenski podjetniški sklad, Sklad za regionalni razvoj in razvoj podeželja, Eko sklad). Cilj te dejavnosti je v obstoječih programih oblikovati posebno vrsto spodbud za lažji prehod v krožno gospodarstvo za vsa podjetja in druge relevantne akterje. Pri tem je treba besedo podpora/spodbuda razumeti v širšem smislu, ne le kot finančni vložek temveč tudi v smislu podpore medsebojnega povezovanja različnih sektorjev gospodarstva (npr. povezovanje podjetij na področju oblikovanja z drugimi podjetji)
- Okrepili bomo sodelovanje med ministrstvi pri pripravi pogojev/meril za razpise, ki bodo omogočala izbor tistih prijaviteljev, ki najbolj prispevajo k prehodu v krožno gospodarstvo, pri čemer je končna ambicija, da se pri relevantnih razpisih, prispevek h krožnemu gospodarstvu uvrsti med pogoje.
- Na področju izvajanja evropske kohezijske politike bomo vzpostavili tesnejše sodelovanje med posredniškimi telesi (ministrstva) in organom upravljanja (Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko) z namenom, da se še v času izvajanja trenutno veljavnega OP, kjer je to smiselno, vidik krožnega gospodarstva umesti v dokumentacijo javnih razpisov ne le kot enega od kriterijev temveč tudi kot vodilno vsebino.
- Vzpostavili bomo ustrezen mehanizem sodelovanja s SID banko, Oddelkom za izvajanje sklada skladov, ki upravlja razvojna sredstva evropske kohezijske politike v obliki finančnih instrumentov. Na področju RRI bo namreč mogoče v skladu s Slovensko strategijo pametne specializacije podpreti tudi projekte, ki vodijo v prehod v krožno gospodarstvo. Na ravni podjetij bodo izvajalci analog sklada spremljali ali bo prejeta podpora vpliva tudi na snovno učinkovitost pri MSP.
- Sooblikovali s(bo)mo vsebine Operacije za spodbujanje razvoja in uporabe novih poslovnih modelov za lažje vključevanje v globalne verige vrednosti, ki jo bo izvajala Javna agencija za spodbujanje podjetništva, internacionalizacije, tujih investicij in tehnologije in katere ključni namen je podjetjem pomagati vključiti trajnostne vidike poslovanja v njihove poslovne strategije in s sredstvi za izvedbo konkretnih projektov podpreti 60 podjetij.

VKLJUČENI DELEŽNIKI

Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, Ministrstvo za kulturo, Slovenski podjetniški sklad, SID banka, Eko sklad, Slovenski regionalno razvojni sklad, Javna agencija za spodbujanje podjetništva, internacionalizacije, tujih investicij in tehnologije, Center za kreativnost, Akademija za likovno umetnost in oblikovanje, oddelek za oblikovanje, Fakulteta za design, visokošolske izobraževalne institucije s področja naravoslovnih in tehničnih ved, Gospodarska zbornica KCDM 2.0, KOC Krog, SPOT, predstavniki skupnosti sodela itd.

Nosilec naloge: Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko.

Število dni potrebnih za izvedbo naloge:

- 15 dni za pripravo izobraževalnega paketa za SPOT regije,
- 12 dni za izvedbo predavanj v regijah,
- 15 dni za oblikovanje programa izobraževanja s Centrom za kreativnost in za izvedbo delavnic, na katerih bodo udeleženci iskali rešitve za identificirane izzive,
- 10 dni za izvedbo nalog v sklopu za oblikovanje podpor za podjetja.

ČASOVNI OKVIR

2018 - 2020, kasneje stalna naloga

STROŠKI

- Stroški za pripravo izobraževalnega paketa za SPOT regije niso predvideni. Za izvedbo predstavitev na različnih lokacijah so predvideni stroški v višini 500 evrov.
- V obdobju 2019–2020 načrtujemo organizacijo štirih izobraževalnih dogodkov za oblikovalce, ki bodo izvedeni v okviru Centra za kreativnost.
- Stroški za pripravo koncepta novih spodbud/produktov v okviru delovanja skladov in morebitnih pogojev/meril za izbor projektov niso predvideni. Višine sredstev, potrebnih za izvedbo morebitnih novih produktov in tistih, ki jih bo ponujala SID banka, ni mogoče natančno oceniti.
- Izvajanje operacije »Spodbujanje razvoja in uporabe novih poslovnih modelov za lažje vključevanje v globalne verige vrednosti« je ocenjen na nekaj manj kot 9 milijonov evrov, pri čemer bo 6 milijonov namenjenih za neposredno podporo konkretnim projektom, ki jih podjetja želijo izvesti v skladu s sprejetimi strategijami trajnostne transformacije.

VIRI FINANCIRANJA

- Operativni program za izvajanje evropske kohezijske politike 2014–2020
- Potne stroške za izvedbo izobraževalnih programov bomo deloma krili tudi iz projekta Retrace.

IV. AKTIVNOST 4 – NIZKA RAVEN ZNANJA IN RAZUMEVANJA NAČEL KROŽNEGA GOSPODARSTVA IN TRAJNOSTNEGA RAZVOJA V DRŽAVNI UPRAVI

OZADJE

Večja stopnja znanja in razumevanja osnovnih konceptov, zaradi katerih potrebujemo prehod v krožno gospodarstvo in kako ga je mogoče podpreti, je ključnega pomena v vseh skupinah deležnikov. Pri prehodu v krožno gospodarstvo je izjemno pomemben dvig znanja pri oblikovalcih in odločevalcih. Izziv krožnega gospodarstva je, da gre za izrazito horizontalno področje, ki zahteva sodelovanje in povezovanje različnih sektorskih politik oziroma rešitev. V okviru študijskih obiskov se sicer nismo seznanili z nobenim primerom dobre prakse, ki bi bil neposredno namenjen dvigu usposobljenosti v javnem sektorju, kljub temu pa smo v nekaterih primerih identificirali zanimive elemente. Tako denimo v okviru prakse *Zero Waste Scotland* v izobraževanje o krožnem gospodarstvu vključujejo zaposlene, ki so odgovorni za javno naročanje in jih izobražujejo o tem, kako lahko podprejo prehod v krožno gospodarstvo preko trajnostnega/inovativnega/krožnega javnega naročanja. Poleg tega so za različne deležnike pripravili različne smernice in sodelovali z lokalnimi skupnostmi z namenom, da izboljšajo svoje cilje glede recikliranja, pa tudi kakovost storitve kot takšne. Tudi SEPA ne dela neposredno na področju izobraževanja, toda skozi njihov pristop, v okviru katerega izvajajo svojo dejavnost/storitve na vključujoč način z vsemi sektorji in agencijami (npr.: *Manufacturing Action Plan*, ki ponuja celovito podporo za inovacije v krožno gospodarstvo v vseh podsektorjih predelovalne industrije). Na izobraževalen način delujejo tudi v dialogu s podjetji in posredno preko različnih komunikacijskih kanalov in dogodkov.

AKCIJA/UKREP

- Slovenija se je leta 2016 vključila v pobudo Fundacije Ellen MacArthur (EMF), ki svojim članom ponuja izobraževanje določenega števila zaposlenih in t.i. multiplikatorjev (dejavnih na ravni podpornega okolja). Program se bo leta 2018 spremenil in razširil, tako da bo v proces izobraževanja mogoče vključiti 50 posameznikov. Kljub dejstvu, da je področje krožnega gospodarstva vključeno tako v Strategijo pametne specializacije, kot tudi med cilje Strategije razvoja Slovenije 2030, je poznavanje koncepta v državni upravi sorazmerno nizko. Z aktivnim in rednim vključevanjem uslužbencev državne uprave v izobraževalne programe EMF bomo širili poznavanje koncepta krožnega gospodarstva.
- Poleg zgornjega sklopa izobraževanj se bomo v povezali z Upravno akademijo, ki deluje v okviru Ministrstva za javno upravo, in zasnovali krajši izobraževalni modul, ki bi bil namenjen vodstvenemu kadru v državni upravi, da se izobrazi o prednostih, priložnostih (npr. kako izkoristiti vzvod zelenega/inovativnega javnega naročanja) in izzivih (npr. upoštevanje vidika zdravja pri zaključevanju zank), ki jih prinaša prehod v krožno gospodarstvo.

VKLJUČENI DELEŽNIKI

Služba za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, Ministrstvo za okolje in prostor, Ministrstvo za javno upravo in Upravna akademija.

Sooblikovalec programa: SVRK

Število potrebnih dni za izvedbo naloge: vsaj 15 delovnih dni.

ČASOVNI OKVIR

Druga polovica 2018

STROŠKI

Dodatnih stroškov za razvoj izobraževalnega paketa ne pričakujemo. Stroškov izvajanja programa v tem trenutku ni mogoče oceniti, ker so povezani z vsebino in izvajanjem programa.

VIRI FINANCIRANJA

Viri financiranja bodo določeni po tem, ko bo opredeljena vsebina programa in obseg njegovega izvajanja.

Datum: 28 02- 2018

Podpis:

Žig:

Priloga I

Ocena potencialnega vpliva celostne diagnoze in primerov dobrih praks na nova prednostna področja Slovenske strategije pametne specializacije, tako v smislu industrije, kot tudi ključnih omogočitvenih tehnologij v partnerski regiji.

Slovenska strategija pametne specializacije (S4) v samo izhodišče strateške usmeritve postavlja *»trajnostne tehnologije in storitve za zdravo življenje, ki bodo Slovenijo umestile kot zeleno, ustvarjalno in pametno regijo, z vrhunskimi pogoji za ustvarjanje in inoviranje, usmerjeno v razvoj srednje in visoko tehnoloških rešitev na nižnih področjih. Na osnovi S4 Slovenija prehaja od sledilca v soustvarjalca globalnih trendov.«*

Devet prednostnih področij S4 je bilo identificiranih tako na podlagi analize tehnoloških ali izvoznih primerjalnih prednosti, kot tudi na podlagi procesa podjetniškega odkrivanja. Na vsakem od teh prednostnih področij uporabe je bilo v letu 2017 podprto tudi delovanje Strateških razvojno-inovacijskih partnerstev (SRIP), ki se bodo osredotočala na razvoj na posameznih področjih, prav tako pa bodo skrbela za medsebojno horizontalno povezovanje ter prenos znanja in informacij.

V procesu priprave celostne diagnoze in v času izvajanja študijskih obiskov nismo identificirali novih prednostnih področij oziroma dodatnih ključnih omogočitvenih tehnologij, ki bi jih bilo v tem trenutku smiselno vključiti v S4. Za to sta dva ključna razloga. Prvi je, da so prednostna področja v S4 na eni strani opredeljena zelo holistično, saj je bilo tudi časa na razpolago za njihovo identifikacijo precej več, kot ga je bilo mogoče zagotoviti v okviru priprave celostne diagnoze oziroma v času izvajanja prve faze projekta Retrace. Poleg tega je bil proces identifikacije prednostnih področij zaradi narave S4 bolj interaktiven in vključujoč. Na drugi strani pa so SRIPi z resnim delom šele začeli, zato še ni mogoče ugotoviti ali/kje/kako bi bilo mogoče bolj(e) osredičiti njihovo delo. V drugi fazi izvajanja, po tem, ko bo pripravljena evalvacija prve faze delovanja SRIP-ov, bo pravi trenutek za morebitno refokusiranje posameznih področij dela.

Kljub temu bi bilo na podlagi ugotovljenega smiselno vsebine izvajanja SRIP-ov nadgraditi z vključevanjem znanj na področju oblikovanja, še posebej eko dizajna, ki je identificiran kot eden od ključnih omogočevalcev prehoda v krožno gospodarstvo, in kjer obstaja v Sloveniji prostor za napredek pri nadgradnji znanj in veščin strokovnjakov s področja oblikovanja/arhitekture. To znanje bo treba na ustrezen način prenesti v razvejano podporno okolje za podjetja.

Priloga II

Aktivnost 1 – Boljša usklajenost pravnega okvirja na področjih, ki urejajo vprašanje odpadkov in stranskih proizvodov

Kazalniki učinka

- Pripravljen seznam odpadkov, za katere podjetja menijo, da bi jih bilo mogoče uporabiti/valorizirati kot sekundarne surovine (rok za pripravo seznama: september 2018)
- Organizirana vsaj štiri multideležniška srečanja, namenjena pregledu možnosti uporabe odpadkov s seznama kot surovin v nadaljnjih procesih (obdobje izvajanja teh srečanj oktober 2018 – februar 2020)

Aktivnost 2 – Vzpostavitev ustreznih cenovnih signalov za prehod v krožno gospodarstvo

Kazalniki učinka

- Izvedena predstavitev primerov tujih dobrih praks (npr. SEPA) relevantnim ministrstvom
- Opredeljene rešitve za vzpostavitev bolj stimulativenega okolja za učinkovito rabo virov

Aktivnost 3 – Krepitev podpornega okolja in oblikovanje ukrepov za podjetja na področju krožnega gospodarstva

Ukrep: Krepitev podpornega okolja

- Pripravljena predstavitev o vključevanju načel krožnega gospodarstva v poslovne modele
- Izvedene predstavitve za podjetja v vseh regijah preko SPOT
- Izveden sklop izobraževanj z različnih področij pomembnih za prehod v krožno gospodarstvo
- Organizirane razprave v zvezi z identificiranimi izzivi na področju krožnega gospodarstva

Ukrep: Podpora podjetjem pri prehodu v krožno gospodarstvo

- Finančno podprtih vsaj 10 podjetij (iz različnih sektorjev gospodarstva), ki prispevajo k doseganju cilja 3.7 iz Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike 2014 - 2020

Aktivnost 4 – Nizka raven znanja in razumevanja načel krožnega gospodarstva in trajnostnega razvoja v državni upravi

- Uspešno opravljeno izobraževanje 50 zaposlenih v javnem sektorju v okviru programa EMF
- Oblikovan izobraževalni modul za vodstveni kader v državni upravi
- Začetek izvajanja izobraževanj v okviru Upravne akademije v drugi polovici 2018 (Frekvenca izvedbe: vsaj 1x letno)

